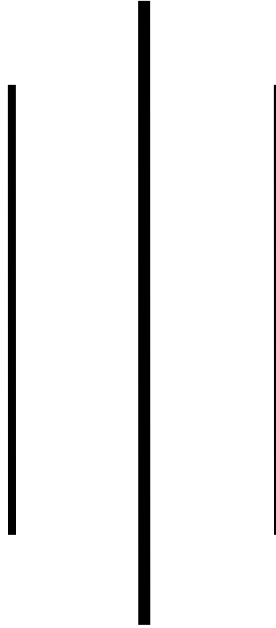

बसबरिया गाउँपालिका
भवानीपुरसर्लाही ,
२०७४

आको नीति तथा कार्यक्रम ०७६/२०७५ .व.
मिति १०/०३/२०७५ :

बसबरिया गाउँपालिका

भवानीपुर, सर्लाही

आ.व. २०७५/७६ को नीति तथा कार्यक्रम

नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेअनुरूप राज्यमा संघीय शासन व्यवस्था लागु गर्ने सन्दर्भमा स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात् गठन भएको बसबरिया गाउँपालिकाको दोस्रो ऐतिहासिक गाउँसभा समक्ष आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मैले आफुलाई गौरवान्वित महसुस गरेकी छु । यो सुभ अवसरमा सर्वप्रथम त नेपालको इतिहासको विभिन्न कालखण्डमा निरङ्कुशता विरुद्ध, अग्रगमन, लोकतन्त्र, राष्ट्रहित तथा विधिको शासनका पक्षमा आफ्नो जीवन बलिदान गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात, अज्ञात शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु ।

यस गाउँपालिकाको नेतृत्व गर्ने बसबरिया गाउँ सरकारले संविधानको मर्म, शहिदका सपना, जनमतको कदर गर्दै यस गाउँपालिकालाई समुन्नत, समृद्ध बसबरिया बनाउने लक्ष्य राखिएको छ । विधिको शासनको स्थापना, सुशासन, दण्डहीनताको अन्त्य जस्ता लोकतन्त्रका आधारभूत मूल्य, मान्यताको जग बसाउन स्थानीय तहका तीनवटै अङ्ग विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गरी स्थानीय शासन पद्धतीलाई सुदृढ गर्ने प्रमुख चुनौती हाम्रा सामु विद्यमान छ । वर्तमान समयमा चालु आ.व. २०७४/७५ को कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा पूर्ण रुपमा सफलता पाउन समयको अधिकतम उपयोग गरिएको छ भने विद्यमान कानूनी प्रावधान अनुरूप आगामी आर्थिक वर्षको योजना तर्जुमा प्रकृया पनि अगाडि बढाउनुपर्ने दायित्व बहन गर्नुपर्ने हुन्छ । स्थानीय सरकारको

सबै अङ्गको संस्थागत विकास भइनसकेको, तथा जनशक्तिको अभाव आदिले कठिनाइ महसुस भएतापनि नेपालको इतिहासमा पहिलो जननिर्वाचित स्थानीय

सरकारले चुनौतीलाई अवसरको रूपमा स्वीकार्दै प्राप्त स्रोत, साधनको अधिकतम सदुपयोग गर्दै लगानी गरी बसबरियाबासीसमक्ष समतामूलक एवं न्यायोचित ढङ्गले विकासको लाभ तथा सुशासन कायम गर्ने प्रयत्न गरेकी छु ।

यस गाउँपालिकालाई समृद्धिको वृहत सम्भावना बोकेको गाउँपालिकाको रूपमा स्वीकार्दै प्रदेश नं. २ कै उत्कृष्ट नमूना गाउँपालिका बनाउने लक्ष्यका साथ अधि बढेको छु । आगामी आ . व . २०७५/०७६ मा वैज्ञानिक ढंगले विस्तृत रूपमा सम्भाव्यता अध्ययन गरी सोही आधारमा विकासको प्रकृत्यालाई गति दिनका लागि योजना तर्जुमा गरिनेछ । तत् पश्चात् मात्र यस सरकारले राखेको परिदृश्यलाई यस वर्षका नीति तथा कार्यक्रममा छिचोलिने छ । प्रारम्भिक रूपमा चालु आ.व. ०७५/०७६ का लागि समृद्धि एवं प्रगतिका खातिर देहाय बमोजिमको नीति तथा कार्यक्रम तयार गरेकी छु । यिनै नीतिको सम्बोधन एवं कार्यक्रमको कार्यान्वयन हुने गरी केन्द्रीय सरकारबाट विनियोजित वित्तीय समानीकरण तर्फ ८ करोड ४१ लाख, राजश्व बाँडफाँड तर्फ ५ करोड २४ लाख २८ हजार, सशर्त अनुदान तर्फ ४ करोड ५८ लाख, प्रदेश सरकार बाट २७ लाख १० हजार र राजश्व बाट आम्दानी हुने अनुमानित ६० लाख गरि जम्मा रु. १९ करोड १० लाख ३८ हजारको परिधि भित्र रही आ.व. २०७४/०७५ मा कार्यक्रम तय गरि वडा लाई छुट्याइएको बजेट खर्च हुन नसकी बाँकी रहेको रकम सोहि वडाको सोहि कार्यक्रममा खर्च गरिने गरि सो रकम सहित आ.व. २०७५/०७६को बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।

रणनीतिहरु

१. गाउँपालिका अन्तर्गत कार्यक्रम तथा विकास निर्माणका गतिविधिहरु सञ्चालन गर्दा दीर्घकालीन महत्वका, आफैमा धानिन सक्ने एवं प्रतिफल दिने किसिमका विषय क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

२.कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा सुशासन, पारदर्शिता एवं सामाजिक न्यायलाई अङ्गिकार गरिनेछ ।

३. स्थानीय संस्कृति, कला, भाषा एवं मौलिकताको विशेष संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्दै आधुनिक प्रविधि, विज्ञानका महत्वपूर्ण उपलब्धिको प्रयोगबाट लाभ लिने अवस्था सिर्जना गरिनेछ ।

४.कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा संविधानमा उल्लेखित राज्यका निर्देशक सिद्धान्त एवं नीतिहरु, संघीय सरकारले लिएका लक्ष्यहरु, दिगो विकासका लक्ष्यलगायत विकासमा अन्तर सम्बन्धित मुद्दाहरु (cross-cutting issues) लाई आधार मानी प्राथमिकिकरण गरिनेछ ।

५. समुदायमा आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक रुपमा पिछडिएका, वञ्चितिकरणमा परेका सीमान्तकृत व्यक्ति, समुदायलाई मूलप्रवाहीकरण गर्न विकासका लाभग्राहीको अग्रपंक्तिमा राखिनेछ साथै त्यस्ता वर्गको उत्थान र समृद्धिमा विशेष जोड दिइनेछ ।

६. बसबरिया गाउँपालिकाको समृद्धिमा हातेमालो गर्न केन्द्रीय सरकार, प्रदेश सरकार, राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संघ, संस्था लगायत सबै सम्भावित निकायहरुसँग हातेमालो गर्दै दिगो विकास र बाताबरण संरक्षणमा अघि बढ्नेछ साथै विकास निर्माणको लगानीमा साभेदारी गर्ने र निजी क्षेत्रको लगानी भित्र्याउन लगानीमैत्री वातावरण तयार गरिनेछ ।

नीति तथा कार्यक्रम

शिक्षा : “सबैका लागि निशुल्क र गुणस्तरीय शिक्षा, हाम्रो प्रतिबद्धता”

- चालु आ.व.मा गाउँपालिकाभित्रका विद्यालयहरुको दरबन्दी संरचना विद्यमान जनशक्ति, विद्यार्थी भर्ना दर, भौतिक पूर्वाधारको अवस्थाका सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन गरी सोही आधारमा विद्यालय क्षेत्र विकासका लागि योजना तयार गरिनेछ ।

- यस शैक्षिक सत्रको अन्तसम्ममा सबै विद्यालयहरुमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन गरी विद्यालयको गतिविधिलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- विद्यालयहरुको भौतिक अवस्थाको स्तरोन्नति गरिनेछ, नमूना बालविकास केन्द्र सञ्चालन गरिनेछ । साथै दलित, अतिविपन्न, अपांगता भएका बालबालिकाहरुलाई भर्ना गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- किशोरीहरुलाई प्राविधिक शिक्षातर्फ आकर्षित गर्ने किसिमका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । महिलाहरुलाई अनौपचारिक शिक्षा लिने तर्फ प्रेरित गरिनेछ ।
- सम्पूर्ण विद्यालयहरुमा कक्षा १ मा अंग्रेजी माध्यमबाट पठनपाठन सुरु गर्ने प्रयत्न गरिनेछ । साथसाथै निरन्तर सिकाइ उपलब्धी मापन संयन्त्र बनाई गुणस्तरीय शिक्षा सुनिश्चित गरिनेछ ।

स्वास्थ्य

- स्थानीय बासिन्दालाई स्वास्थ्य चौकीबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा लिने बानीको विकास गर्ने किसिमका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- चालु आर्थिक बर्ष भित्र मानपुर र सहोडवा स्वास्थ्य चौकीमा वर्थिङ सेन्टर सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- परिवारको आकार घटाई गुणस्तरीय जीवन प्रवर्द्धन गर्न प्रत्येक नवविवाहित दम्पतीलाई प्रजनन स्वास्थ्य, जीवनोपयोगी सीप, सुनौला १००० दिनका विषयमा अभिमुखीकरण गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिक एवं अशक्त अपांगता भएकाहरुका लागि चौमासिक रुपमा घरदैलोमा पुगी स्वास्थ्य जाँच गरिनेछ ।

- गाउँपालिकाको कुपोषणको दर न्यून गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सरकारको नीति अनुरूप गाउँपालिका क्षेत्रमा कम्तिमा १५ शैयाको अस्पताल निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- पोषण सम्बन्धी कार्यक्रमलाई निरन्तर दिइनेछ ।

कृषि, पशु तथा सहकारी

- कृषि कार्यलाई सहज तुल्याउन ठाउँठाउँमा कृषि कुलो र कृषि सडकहरु निर्माण गरिनेछ ।
- पशुपालनलाई व्यवसायिक बनाउँदै कृषकहरुको आयस्तर वृद्धि गर्ने, पशु बीमा तर्फ कृषकहरुलाई आकर्षित गराउने किसिमका नीतिहरु अवलम्बन गरिनेछ ।
- बसबरिया गाउँपालिकालाई कृषि उपज, बिउ बिजन वितरण, कृषि तालिम र पशुपालनमा आत्मानिर्भर बनाउन विविध कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सहकारीको माध्यमबाट एकजुट भई आर्थिक समृद्धि हासिल गर्ने तर्फ नागरिकहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाइ

- पूर्ण सरसफाइलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन जीवनशैली, संस्कारमा परिवर्तन गर्नेतर्फ सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्यालयमा अध्ययनरत किशोरीहरुको महिनावारी स्वच्छ र मर्यादित बनाउन आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयहरुमा स्वच्छता कुनो स्थापना गरी सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका सार्वजनिक स्थलमा प्रतिकक्षालय, सार्वजनिक शौचालय निर्माण, फोहरमैला कन्टेनरको व्यवस्था गर्दै स्वच्छता र पर्यावरण संरक्षणलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

महिला, बालबालिका तथा लक्षित समूह

- महिला सशक्तिकरणका लागि समुदायमा रहेका आर्थिक एवं सामाजिक रूपले विपन्न महिलाहरुलाई समूहमा आवद्ध गरी ज्ञान, सीप तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्न महिला लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालविवाह, दहेजप्रथा, बोक्सीप्रथा जस्ता विद्यमान कुसंस्कृतिलाई अन्त्य गर्ने, घरेलु हिंसा न्यूनीकरण गर्ने जस्ता कार्यलाई अभियानको रूपमा अधि बढाइनेछ ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन लागु गर्न प्रारम्भिक चरणमा रणनीतिक योजना तर्जुमा, बालक्लब गठन जस्ता कार्यलाई अधि बढाइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका पसल, कारखाना लगायत सबै किसिमका व्यवसायहरुलाई बालश्रममुक्त बनाउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- अपांगता भएका व्यक्तिहरुको आवश्यकता पहिचान गरी सहायक सामग्री उपलब्ध गराउनेछ । साथै अपांगता भएका व्यक्तिको निजी प्रयोजनका लागि कुनै प्रकारको सिफारिसमा दस्तुर लिईने छैन ।
- दलित, अल्पसंख्यक, पिछडिएका, वञ्चितकरणमा परेका समुदायको सशक्तिकरणका लागि सचेतनामूलक क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

संस्कृति प्रवर्द्धन, खेलकुद तथा मनोरन्जन

- बसबरियाबासीहरुको स्थानीय मौलिक संस्कृति, सभ्यताको परिचायकका रूपमा रहेका मठ, मन्दिर, धर्मशाला, सहलेश स्थान, मदरसा आदिको आवश्यकता अनुसार निर्माण, मर्मत सम्भार गरिनेछ ।
- वडा एवं बस्तीहरुलाई पायक पर्ने स्थानमा धर्मशाला निर्माण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

- खेलकुद कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न विद्यालयमा खेलकुद सामाग्री वितरण, अतिरिक्त क्रियाकलापको व्यवस्था, युवाहरुलाई खेलकुदमा प्रोत्साहन गर्ने किसिमका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

सूचना, संचार तथा सुशासन प्रवर्द्धन

- बसबरिया गाउँपालिकामा **MARS** प्रणाली लागु गरी सूचना प्रविधिमैत्री स्थानीय तहको रुपमा विकसित गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- विद्युतीय शासनको प्रयोग गर्दै कार्यालयको अभिलेख व्यवस्थापन, नागरिक वडापत्रको निर्माण, सेवा प्रवाह प्रणाली लगायत सम्पूर्ण कार्यसम्पादनको
- गुणस्तर वृद्धि गरि चुस्त र छरितो व्यवस्थापन प्रवर्द्धन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कार्यालयको वेभसाइट मार्फत सूचनाको हक सम्बन्धि ऐन, २०६४ बमोजिमको सूचना, विलहरु लगायत सम्पूर्ण क्रियाकलापहरु मासिक रुपमा सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कर्मचारीहरुको कार्यक्षमता अभिवृद्धि गर्ने, मनोबल उच्च राख्ने, सकारात्मक दृष्टिकोण, सदाचारको विकास गर्ने तथा पदाधिकारी एवं कर्मचारीबीचको सम्बन्ध सुमधुर कायम राख्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- दुरसञ्चार सेवा प्रदायक निकाय, कम्पनीहरुसँग समन्वय गर्दै यस गाउँपालिका क्षेत्रमा सञ्चार सेवाको पहुँच बढाइनेछ ।
- गाउँपालिकाद्वारा सञ्चालन भइरहेका गतिविधिबारे नागरिकलाई सुसूचित गराउन, सुशासनको प्रत्याभूति दिलाउन वडास्तर र गाउँपालिकास्तरबाट सार्वजनिक लेखापरिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

सडक, सार्वजनिक सम्पत्ति तथा विजुली बत्ती

- आवधिक योजना तर्जुमा गरि सोही अनुसार पूर्वाधार विकास निर्माणको वृहत खाका निर्माण गरिनेछ । आगामी ४ वर्षभित्र गाउँपालिकाभित्रका प्राय : सडकहरु ग्रेबेल तथा पक्की ढलान गर्ने योजना अनुरूप नीति अलम्बन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका सडकहरुलाई मूल सडक र सहायक सडकको रूपमा वर्गीकरण गरी मूल सडक ३० फिट र सहायक सडक २० फिट कायम गरी सडक अतिक्रमण रोक्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- चालु आ.व.मा प्रत्येक वडाको मूल सडक नालासहित पक्की ढलान तथा पिच गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ । साथै गाउँपालिकाभित्रका सबै सडकहरु बाह्र महिना सहज आवागमन गर्न सकिने गरी आवश्यकता अनुसार ग्रेबेल, माटो भर्ने तथा अन्य मर्मत गरिनेछ ।
- गाउँक्षेत्रका विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गरी मिटर जडान तथा बिधुत पोल राख्ने कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
- सार्वजनिक जग्गा तथा सडक अतिक्रमण भइरहेको अवस्थामा यस वर्ष सार्वजनिक सम्पत्ति छुट्याइ संरक्षण गर्ने, घेराबेरा गर्ने जस्ता कार्य गरिनेछ ।
- यस वर्ष उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने उपभोक्ता समितिलाई पुरस्कृत गरिने ब्यबस्था मिलाइने छ ।
- पूर्वाधार निर्माण गर्दा अपागमैत्री, बालमैत्री, वातावरण मैत्री जस्ता अन्तरसम्बन्धित समसामयिक मुद्दाहरुलाई समावेश गर्ने किसिमको संरचना तयार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

जनसंख्या, तथ्याङ्क तथा विपद् व्यवस्थापन

- बसबरिया गाउँपालिकाको विकासको योजना तयार गर्न चालु आ.व.मा एकीकृत रूपमा तथ्यांक संकलन गरी वस्तुगत विवरण तयार गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका घरधुरीहरुको विस्तृत रूपमा तथ्यांक राखिनेछ ।

- बार्षिक योजना तथा कार्यक्रम लगायत सरकारले अवलम्बन गरेका नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको अवस्थाबारे प्रभावकारी अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाउँपालिकाभिन्न आगलागी, बाढी, पहिरो भूकम्प लगायत विपद् बाट सिर्जित समस्या एवं क्षतिहरुको अवस्थामा राहत प्रदान गर्न रकम छुट्याई निश्चित मापदण्डका आधारमा आवश्यक कार्यक्रम गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

राजस्व व्यवस्थापन

- गाउँको दिगो विकासका लागि एकिकृत सम्पत्ति कर तिरौं भन्ने नारा सहित कर तिरी विकास निर्माणमा योगदान गर्न नागरिकहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- नेपालको संविधानको अनुसूची ८ बमोजिम गाउँपालिकाको अधिकार क्षेत्रका विषयमा एकिकृत करका दर निर्धारण गरी सम्पूर्ण नागरिकलाई करको दायरामा समेट्ने प्रयास गरिनेछ ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम एकिकृत सम्पत्ति कर कार्यविधि पारित गरि वि.सं.२०७५ साउन १ गतेदेखि एकीकृत सम्पत्ति कर लागु गर्नका लागि सम्पूर्ण पूर्वतयारी पुरा गरिनेछ ।
- सबैभन्दा बढी कर तिर्ने करदाताहरुलाई इमानदार र कर्तव्यनिष्ठ नागरिकको रुपमा अभिलेखन गर्दै सम्मान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- बसबरियाको स्थानीय राजस्वलाई विकासको मेरुदण्डको रुपमा स्थायी र दिगो स्रोतका रुपमा विकास गर्ने साथै राजस्व संकलनलाई बढोत्तरी दिने किसिमका योजना छनौट कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट सेवा प्रवाह गर्दा नियमानुसार एकिकृत कर एवं राजस्व तिर्ने कार्यलाई सेवा सँग आवद्ध गरिनेछ ।

- गाउँपालिका भित्र सबै भन्दा बढी कर संकलन गर्ने वडाका पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरुलाई सम्मानित गरिनेछ । साथै सोही अनुपातमा आगामी वर्षका कार्यक्रमको प्राथमिकता क्रममा राखिनेछ ।
- मिति २०७५ श्रावण १ गते देखि एकिकृत सम्पति कर लागु गरिनेछ ।
बसबरिया गाउँपालिकालाई विगतको अवस्थाबाट समृद्ध, समुन्नत र विकसित बनाउने, नागरिकलाई परिवर्तन, लोकतन्त्र, सुशासन एवं

स्वशासनको प्रत्याभूति दिलाउने जिम्मेवारी जनमतद्वारा बसबरिया सरकारलाई प्राप्त भएको छ । यसका लागि हामी सम्पूर्ण निर्वाचित पदाधिकारीहरु आम नागरिकहरुप्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै जनमतको सदुपयोग गरी शान्ति, समृद्धि, अमनचयन कायम गरी आम नागरिकहरुको जीवनस्तर उकास्न हामी सदैव प्रतिवद्ध रहने वाचा गर्दछौं । यसै गरी बसबरिया सरकारले लिएका लक्ष्य, तयार गरेको नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग गर्न, रेखदेख र खबरदारी गरी आ आफ्नो तह र तप्काबाट योगदान पुर्याउन हुने संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संघ, संस्था, निजी क्षेत्र, सञ्चार जगत, बुद्धिजीवि, नागरिक समाज, मतदाता लगायत आम नागरिकहरुमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

धन्यवाद ।

१० आषाढ, २०७५

रिना कुमारी यादव

उपाध्यक्ष